

Missionär Oscar Rinell:

En kinapionjär och veteranmissionär

Johan Alfred Rinell

1866-1941

Shantung är Kinas heliga provins, Konfucius och Mencius hemland. Där ligger det högsta av Kinas fem heliga berg, vilket under fyrtio sekler varit det stora Mekka för fromma pilgrimer. På Svenska Baptistsamfundets folkrika missionsfält i den sydöstra delen av provinsen har ca femtio missionärer under sextio år gjort en betydande missionsinsats.

Karl Vingren, svenska baptisternas första vägröjare i Kina, landsteg den 21 mars 1891 i Shanghai. Det var honom unnat att under Guds ledning välja Kiaochoh såsom centrum för vårt fält. Ungefär ett år senare anlände vår andre banbrytare, J. E. Lindberg, till Kina. Den 12 april 1894 kom ytterligare tre pionjärer till Shanghai, nämligen min far J. A. Rinell och mor Hedvig Rinell samt fröken Anna Holtz, som sedan blev fru Lindberg.

Far verkade som missionär i Baptistmissionens tjänst i 47 år i Kina och mor 55 år. Två av sönerna hade förmånen att följa i föräldrarnas fotspår. Min bror Egon och hans fru Gerda arbetade tillsammans i Kina och Japan 82 år. Undertecknad och min hustru Hellen lade ner ett 88-årigt arbete tillsammans i Kina och Japan. Den Rinellska "dynastin", som vännar ibland skämtar om, räknar sålunda sammanlagt 272¹/_{är} missionens tjänst i Fjärran Östern.

Far ~~är~~ var född i Rinna i Östergötland den 27 nov. 1866. Hans far var hemmansägaren Johan Petter Johansson. Sonen John Alfred tog sig namnet efter sin hembygd. Hösten 1883 blev han en avgjord kristen och började kort därefter ar-

i sönadagsskolan. 1884 slöt han sig till ortens baptistförsamling. Ett par år därefter började han predika, samtidigt som han genom privatstudier sökte förkovra sig för uppgiften.

Den inre kallelsen att bli missionär väcktes bl. a. genom missionslitteratur redan i barndomen. Hösten 1888 inträdde han i Betelseminariets andra klass. Samma år besökte den store missionsledaren J. Hudson Taylor Sverige. Hans väckande missionsföredrag och mäktiga appeller tände ett starkt missionsintresse även bland seminaristerna, och inte mindre än fyra kamrater i fars klass vigde sig sedan sina liv åt missionsgårdningen. Men förhållandena tillät icke far att efter seminariekursens slut 1891 resa till Kina strax, utan han var först pastor en tid i Fredrikshalds (Haldens) baptistförsamling i Norge. Han gifte sig med den likasinnade ~~fru~~ lärarinnan Hedvig Jansson 1892. De avskiljdes den 6 nov. 1893 för det viktiga uppdraget att som missionärer fara till Kina i Betelkappellet, Stockholm. Dagen därefter anträdde resan till London, där de under vintern ~~stud-~~ ~~erades~~ idkade språkstudier. På hösten 1894 bosatte de sig i Kiaochow såsom samfundets första missionärsfamilj.

Thuru far tjänat Baptistmissionen i många hänseenden och därigenom varit i kontakt med hela vårt fält i Shantung, har dock Kiaochow, sedermera kallt ^a Kiaohsien, utgjort centralpunkten för hans mångåriga verksamhet i Kina. Han har i mångt och mycket givit sin prägel åt det blomstrande missionsarbetet på detta område. Stadens folkmängd beräknades till 50,000, och länddistriktet med samma namn var översälat med icke mindre än 1,282 byar, vilkas folkmängd vid den tiden uppskattades till 365,576 personer. Utom detta område låg städerna Kaomi, Chucheng, Ih-chao m. fl. städer utan missionsverksamhet.

Det förhyrda huset blev familjen Rinells bostad under de närmaste två ~~år~~ ^{alle tre små rummen} år i kinesisk stil och hade ~~tre små rum~~.

Dörrar med trütappar i stället för gångjärn, pappersfönster, "k'angar" (=lertegelbäddar) och jordgolv. Möblerna bestod av ett lånat bord, 2 däckstolar, som hade använts under resan från London, och överklädda gamla packkläder. Huset saknade eldstad under den kalla vintern. Sommaren var olidligt varm, ty när gården låg inklämd mellan höga hus och murar. Glädjen blev därför stor, då Rinellarna fick flytta till ett soligt byggt kinesiskt hus, som invändigt förändrats till i europeisk stil. Att någon ^{i ett av rummen} hängit sig, och att huset ansågs vara ett spökhäus påverkade inte hemsittningen för de s.k. "utländska djularna." Fem barn, alla födda i Kina, minns detta barndomshem som den lyckaste tiden i ^{vår} livet.

Missionärernas första uppgift var att lära sig språket. Det kinesiska språket är utan tvivel ett av de mest svår-
lärd, särskilt som moderna hjälpmedel nästan saknades under pionjärtiden. Ett kejsarligt kinesiskt lexikon upptar över 40,000 skrivtecken. För tvivlan kan gripa missionären vid sina studier, men den dämpas vid vetskap om att omkring 30,000 anses föräldrade och att av dem restorerande 10,000 kan man vara nöjd med att lära sig ungefär hälften. Nya Testamentet innehåller 2,400 olika skrivtecken. "Toner", eller ljudbeteckningen är av stor betydelse. Mandarindialekten, det officiella talspråket, använder fyra toner. Ordet "chu" har t.ex. många betydelser. När det uttalas i första ton betyder det "gris" men i tredje "Herre". En förväxling i en predikan kan vara chokerande. Det gäller att noggrant söka närma sin kinesiska lärare.

Det dröjde inte fullt ett år, förrän far, och mor ^{och pojke} förså
gängen nödgades fly. Det var under det japansk-kinesiska kriget 1894-95. Under flykten - det var två amerikanska missionärer med deras två barn, två engelska med tre barn och fyra svenska med ett barn - höll hela karavanen på att bli tillintetgjord av upp-
vägande kineser. De tog dem nämligen för att vara japaner. Men Gu

sparade deras liv såsom genom ett under och lät dem oskadade anlända till Chefoo. Ett par månader senare kunde våra missionärer återvända till Kiaochow. De fick bo någorlunda lugnt de närmaste fem åren.

Med Paulus kände far trycket som tog sig uttryck i orden: "Ve mig, om jag icke förkunnade evangelium!" Men hur förmedla Kristus i närvaron av denna stora konsoliderade massen av mänskligt liv, med dess urgamla civilisation, filosofi och religion som bakgrund, och dess intensiva och varierande aktivitet ^{-er} brusande omkring sig? Hur skall man vinna gehör och nå hjärtat av dessa intelligenta, flitiga, fördomsfulla och vidskepliga men icke ovänliga själar? Evangeliet förkunnades dels i kapellet i staden, dels genom resor i talrika marknadsbyar av missionärer och inhemska evangelister och bibelkvinnor. Man kunde stå var som helst och predika till alla som önskade lyssna. Samtalen inleddes ofta med vänliga förfrågningar om affärs- och skördeutsikter eller lokala ämnen som ^{var} ~~är~~ aktuella och av allmänt intresse. Framställningen anknöt sig gärna till kinesisk historia och litteratur. Andliga värden i kinesernas religioner och moralkodex erkändes, men samtidigt påvisade förkunnaren diskret att kristendomen är en unik uppenbarelsereligion.

I nära samband med pionjärevangelisering går skriftspridning. Dessa två är så gott som oskiljaktiga. Man plägar i regel först tala till folket och sedan söka sprida religiösa böcker och traktater. Bibelsällskap och kristliga bokförlag tillhandahåller på mycket fördelaktiga villkor kristlig litteratur. Årligen sprids och säljs ett stort antal biblar, bibeldelar och annan kristlig litteratur. Där den levande rösten ej ofta hörts har det skrivna ordet lästs.

Några kineser smickrade våra missionärer och sade att läran var god och om man efterföljde den skulle varken

lagar eller regeringar behövs. Det var dock svårt för dem att bryta med sina vidskepliga föreställning^{-ar/} och avgudadyrkan. Äntligen kom man så långt att en dopklass för sök^{are} kunde öppnas. Söndagen den 30 april 1899 var för missionen i Kiochow en stor högtidsdag. Efter sex års tråget arbete blev fyra personer döpta av Lindberg. Samma dag samlades de nydöpta tillsammans med missionärerna för att fira Herrens nattvard under fars ledning. Från denna tid räknar man tillkomsten av den första baptistförsamlingen på vårt Kinafält.

Det lovande arbetet drabbades av ett allvarligt avbrott på grund av den främlingsfientliga rörelse, som gick under namnet "Boxarupproret" år 1900. Opium, krig och de västerländska makternas annekterande av delar av Kinas rike kom främlingshatet att upplåmna. De ohyggliga boxarhistorierna visade sig vara allt för sanna, ty snart erhöi våra missionärer uppskakande underrättelser om mordbrand och blodbad, anställda av kineser mot utlänningar och kinesiska kristna i Nordkina. Omkring 30,000 kristna och 200 missionärer och deras barn dödades. Med svidande hjärta förenade våra tre missionärfamiljer sig med andra flyende missionärer. De fick taga sig in i ett tyckt-kinesiskt tullhus, som samma natt hotades av mordbrand. Dagen därpå fortsattes resan i små segelbåtar till den dåvarande tyska kolonien, Tsingtao. Efter en kort tid återställdes lugnet i Kiochow och missionärerna återvände dit. Till deras stora glädje fann de missionsegendomen oskadd och de kristna bevarade.

För höll nämnda år på att bli mördat ^{under en} ~~under en~~ resa till Chefoo. De allierade trupperna hade med sin expedition mot boxarna nyss intagit Peking. Boxarnas makt ansågs vara bruten. Egnon hade sänds till Kina Inlandsmissionens brittiska skolor i Chefoo. Ett telegram därifrån meddelade en dag,

att äldsta sonen insjuknat i scharlakansfeber. Far ansåg sig böra resa dit för att se till honom. Men inga fortskaffningsmedel utom hans cykel stod till buds. Med denna börjades dock den 300 km. långa färden. Kommen ungefär halva vägen överfölls han av rövare, som slog sönder "järnhästen" och tvingade honom att flyende fortsätta vägen till fots. Efter ett par dagars uppehåll i C. "återvände emellertid den djärve vikingen", såsom en Shanghai-tidning referade det, "till fots precis samma väg, varifrån han kommit."

Boxaruppröret var ett belägg för att kineserna var i stort behov av upplysning. Boklig bildning äktades synnerligen högt, men analfabeternas antal uppgick till 80% av befolkningen. Kinas mångtusenåriga undervisningsväsende begränsade sig till konfucianismens moralfilosofi. Långt innan den kinesiska regeringen accepterade Västeras bildningsideal förfäktade far införande av moderna skolor i missionsföretaget. Den första gosskolan ~~under~~ ^{under} öppnades ~~hans~~ ^{hans} ledning år 1900. Tre år senare grundades den första flickskolan. De utvecklades till var sin mellanskola och senare till samrealskolan. Bibelkvinnoskolan och bibelskolan för evangelister hör även skolsystemet i Kiaochow. Förhoppningsfulla unga män och kvinnor ~~vidare~~ ^{vidare} utbildades vid amerikanska baptisternas teologiska seminarium i Hwanghsien och det av engelska baptisterna och andra missions-sällskap grundade Shantung Christian University i Tsinan. På landsbygden i Kiaochow öppnades ett stort antal små- och folkskolor under fars ledarskap.

Filantropiskt arbete har alltid varit nära fars hjärta. Läkarpuppigten ^{han} ~~har~~ dock aldrig vågat sig på. Under svårare epidemier, såsom kolera, lungpest, malaria och ögonsjukdomar, har han dock för att lindra nöden delat ut rätt mycket av sådan medicin, som läkare förut rekommenderat. Härigenom har ock flera kineser blivit botade till kronan.

Under några år tog han verksam del i nykterhetsrörelsen, antiopium- och antifotbindningsarbetet. De två sistnämnda arbetsuppgifterna har senare övertagits av staten, så missionen behövde icke längre på våra trakter använda någon tid eller kraft därpå. Det är dock en huggnad att veta, att missionen fått vara med om att "sätta hjulet i gång!"

Utom kärleksgåvor, som vår mission vid olika tillfällen, såsom vid översvämning, torra och hungernöd, satt missionärerna i tillfälle att utdela till kineserna, har far ock vid ett par tillfällen hedrats av regeringen att å dess vägnar vara med om att utdela hjälp. Första gången var vid en översvämning öster om staden 1914. Den andra gången var hösten 1927, då hundrik soldatbanditer brutalt nedbrände en by sydväst om staden. Platsmandarinen motiverade utdelningen av bröd och pengar under missionärens överinseende med orden, "ty då vet jag att det går rättvist till."

I likhet med många andra missionärer har far under sin långa missionärsbana fått syssla med mycket för vilket han saknat ordentlig utbildning.

Far grundade postkontoret i Kiaschow och var ansvarig ledare en tid. Missionärerna hade innan 1899 haft med egna postbärare sända och mottaga utländsk post den omkring 300 km, långa och kostsamma vägen till Chefoo. Det var därför en fördel att få regeringens postkontor i staden. Fastän far själv var oerfaren på området, undervisade han ett par ynglingar, som nyligen kommit till församlingen. Dessa upptogs sedan som postmästare i regeringens tjänst och fick därför större lön, än vad far någonsin haft som missionär. Självt blev han ock erbjuden att som ordinarie ingå i postverket. ^{han} ~~han~~ avböjde erbjudandet, ehur ^{us} han skulle ha fått en större månadslön i postverket, än kvartalslön som missionär.

Kineserna är i allmänhet duktiga hantverkare. Men då missions-
pionjärer ~~starkt~~^{-na/} först kom till Kiaochow, fanns det knappast
någon kines där, som hade sett en utländsk möbel eller ett ut-
ländskt hus med dess inredning. Det gällde därför att undervisa dem
även däri. Far hade på sitt fält haft mycket praktiskt arbete.
Många kyrko- och skolbyggnader har uppförts på centrala platser.
Uppförandet av den nya flickskolan i två våningar och den nya
kyrkan i Kiaochow höjt till de största byggnadsföretagen.

Under kejsarregimen och även i början av republiken blev
far ofta anlita som fredsmäklare och domare. Och i nio fall av
tio underkastade sig parterna hans dom hellre än att gå till
sin egen distriktsregering. Rättskipningen har sedan blivit bättre,
vilket gör missionärernas inblandning överflödigt.

Under de senare årens kritiska tillfällen har fars klok-
het och rådighet liksom tidigare kommit till användning. Vårt fält
blev 1914 skådeplats för krigsoperationer mellan Japan och Tysk-
land. Tusentals japanska trupper strömmade in i Kiaochow för att
med denna stad som utgångspunkt bekriega och erövra den tyska
kolonien Tsingtao. Alla i staden var avskurna från den yttre värld-
en och bevakades som fångar under de tre månader som kriget på-
gick.

Revolutioner, inbördeskrig, & banditväsen och nationalism
har berört det alltmer omfattande missionsarbetet. Vår egen stad
(Kiachsien) var 1930 under månader i rövarehänder. I Chucheng var
våra missionärer under våren samma år instängda i staden och sväv-
ade under flera månader i livsfara. De amerikanska sydstatsbaptist-
missionärer ^{-na/} i Pingtu fick ett par år tidigare göra samma erfaren-
het. Den amerikanska konsulin i Tsinan bad far då att fortskaffa
ett par brev till P., ett till missionärerna och ett till rövare-
hövdingen, som ockuperat staden. Far lyckades i sällskap med son-
en Egron fullborda uppdraget. Den amerikanska ministern genom vår

svenska minister i Peking framförde skriftligen sin tacksägelse för "den storartade tjänsten."

Dels av egen drift och dels på uppdrag av friherre Erlend Nordenskiöld i Stockholm samlade och hemstämde far en del hel del etografiska föremål från Kina, vilka utställdes i museum i Stockholm. För detta fick far en vacker tacksamhetskrivelse från Vetenskapsakademien jämte ett mindre honorar.

Far har utfört ett betydande litterärt arbete. Bland hans skrifter må nämnas: Boxareupproret (tillsammans med J. H. Swenson), De svenska baptisternas kinamission, Missionsproblemet, Svenska baptistmissionen i Kina, Missionsuppdraget och vi. Hans tidningsartiklar skulle i bokform fylla många volymer.

Under de avbrott i arbetet i Kina, som föranletts av de blott tre gånger förekommande hemnavistelserna i Sverige, har far genom resor och föredrag i vårt land stärkt intresset för missionen.

Resor inom Kiachien-härad företog far under första tiden på häst och senare med den fjäderlösa Pekingkärren. I avsikt att kunna ^{mer effektivt} överse det expanderande missionsarbetet lärde far först att köra en motorcykel och senare en ^A-ford på dåliga jordvägar vid en ålder nära 70. Vid femtioårsjubile^{et} fanns inom Kiachien-distriktet tvänne huvudstationer. Modersförsamlingen i staden hade tre dotterförsamlingar och en dotterdotterförsamling. Sammanlagt hade dessa församlingar 2,600 medlemmar, och 3 kinesiska pastorer. Vidare fanns 56 predikolokaler och skolor med 31 evangelister, 22 bibelkvinnor och 65 lärare. Söndagsskolorna blomstrade och gudstjänsterna var väl besökta. Väckelsevindar hade blåst genom församlingarna.

Statistiken visar att far^s och missionens central^s syfte har alltid varit att vinna människor för Kristus och genom dem ^{grund} grunda Kristi kyrka i Kina. Församlingen och skolan har värt

tillsammans, ofta på samma tomt. Regelbundna gudstjänster och bibelstudier var en integrerande del av skolschemat och på söndagar utgjorde skolelever större delen av åhörarskaran. Skolorna skapade ett kontinuerligt evangelisationstillfälle. Många avgjorde sig för Kristus under skoltiden och senare blev kristna ledare i församlingen och samhället. Utbildning av andligt och intellektuellt rikt utrustade kinesiska kristna ledare ansåg far vara det effektivaste medlet att förverkliga hans vision om en självständig kinesisk församling. Bildandet och tillväxten av flera lokala kristna församlingar i Kiachien kommer att förbli hans livs bästa levande monument.

Sedan 1894 har far varit föreståndare för Kiachien missionsstation. Han var ordförande och centralkassör i icke mindre än ett tjugotal år i missionärskonferensen och dess verkställande utskott. Han var också ordförande i svensk-kinesiska konferensens missionsstyrelse, sedan dess bildande 1937. Som församlingsföreståndare har han tjänat, sedan den första församlingen bildades. Med missionärer, tillhörande andra missionsföretag, stod far i vänskaplig förbindelse och åtnjöt bland dem ett gott anseende. Ett särskilt kordialt samarbete har han haft hela tiden med den sydamerikanska baptistmissionen i Shantung och med äldre missionärer inom Berlinmissionen, vilka var stationerade i Kiachien. Hans sunna omdöme, progressiva ledarskap och ädla personlighet har varit en betydelsefull orsak till svenska baptistmissionens framgång i Shantung.

Vid aftonskymningen av fars liv sammanfattar^{-de} han sina upplevelser och minnen med följande ord: "Det arbete, som de svenska baptisterna genom Guds nåd fått utföra i Kina, kan visserligen betecknas som en droppe i havet. Och dock vågar jag vi tro, att de icke varit eller är utan betydelse. Det är under alla förhållanden högst intressant och inspirerande att på ort och ställe ha fått se en del av de stora förändringar vilka blott under dessa några och

och fyrtio år utförts."Därefter nämmer han några genomgripande förändringar och kristendomens insats och sluter med orden:"Då man ser på det hela, förefaller det som en dröm -för god för att vara sann! Men det är en påminnelse om, att arbetet i Herren icke är fåfängt. Det manar till tro, tacksamhet, uppoffring. Om jag vore ung och på nytt skulle välja min levnadsbana, skulle jag utan tvekan välja samma väg, som jag gjorde för omkring 50 år sedan, samma arbete, samma följeslagarinna, samma missionsällskap och samma missionsfält. Och med de erfarenheter, som åren har givit mig, skulle jag med Guds hjälp utföra ett bättre arbete, än det jag hittills utfört."

Outtröttligt ~~marknads~~ arbetade far in till det sista. Han föll på sin post den 3 juli 1941 vid 75 års ålder. Jordfästningen ägde rum vid the International ~~Burial~~ Cemetery i Tsingtao. En stor samling av vänner representerande olika nationer var närvarande för att visa missionspionjären ^{sista} sin ~~aktning~~ _{aktning}. Vid minnesstunden i Baptistkyrkan i Kiachien hade ett hundratal banderoller av tyg med kinesiska ^{inskriftnar} ~~skrivtecken~~ skänkts av kinesiska kristna och icke-kristna såsom en hyllningsgård till "den gamle pastorn" som far aktningsfullt under årens lopp kallats av hans vida kinesiska vänskapskrets. Han kommer att tacksamt minnas såsom en god make, Elskvärd far, lojal vän och trogen missionär.

Vecko-Postens minnesord får tjäna som fars levnads-teckningens slutvinjett:"Så har då en hjälte gått att av sin Konung dubbas in i den eviga fridens ridderskap, en förbundsfolkets hövding har nått sitt Nebo, en ledare i pilgrimsskaran har gått över den sista Jordan. I välsignelse följa honom hans gärningar efter. Och kring J. A. Rinells bår trängas de svenska baptisterna, missionsfolk från skilda länder och samfund -och de sex tusen medlemmar i församlingarna på vårt Kina-fält och för dem som hör

till deras husfolk, så ock förvisso tiotusentals, ja kanske hundra-
tusentals kineser, som mött honom, hört honom vittna om Kristus
och sett hans heliga vandel.

Hur skön är icke hans ~~ort~~ död, som får dö som en hjälte i
Kristi Rike, som en hövding i Guds Israel.

Välsignat skall J.A. Rinells minne leva bland Sveriges
och Kinas baptister och bland alla, som förunnades nåden att
möta den ~~ml~~ Kristi tjänare!

Broder J.A. Rinell! Svenska Baptistsamfundet tackar dig.
Sov i ro till uppståndelsens morgon. Uppb. 14:13."